

Slutrapport

STA – Samverkan till arbete

2019-10-01 – 2024-09-30

Vi gör plats för växtkraft

Krokoms kommun
Arbete & integration
Maria Fälldin, samordnare
2024-10-15

Bakgrund

Under slutet av 2010-talet bedrevs det två projekt i Krokoms kommun med syfte att arbetslivsrehabilitera medborgare som stod långt ifrån den reguljära arbetsmarknaden. Projekten var *Öppen arena* med tvåårig finansiering via ESF och *Ineo* med ettårig finansiering av Arbetsförmedlingen. Båda projekten hade framgångar när det gällde stegförflyttningar i riktning mot arbete, en del deltagare blev anställda i de flesta fall på kommunens arbetsträningsarenor och det skapades också ett samverkansforum i form av mötet *En väg in*. I *En väg in*-mötena deltog förutom projektmedarbetare från båda projekten också socialsekreterare från försörjningsstöd samt handläggare från Arbetsförmedlingen. Vid enstaka tillfällen deltog även handläggare från Försäkringskassan. Vid projektslut konstaterades att det varit svårt att nå hela vägen till arbete för de flesta deltagarna på så kort tid (ett till två år) samt att *En väg in* varit ett värdefullt forum men att det saknades en tydlig struktur för hur samverkansarbetet skulle se ut. Behov fanns av ett mer långsiktigt och strukturerat arbete med målgruppen. När båda projekten tog slut hösten 2019 så fanns det ingen insats i kommunen för målgruppen och *En väg in*-mötet upphörde.

Parallellt med att *Öppen arena* och *Ineo* pågick, hade en dialog förts mellan samordningsförbundet i Jämtland, SamJamt, och de lokala parterna i Loksam Krokoms. Ett intresse fanns för den vetenskapligt beprövade metoden IPS, Individual Placement and Support, på svenska Individanpassat stöd till arbete. IPS var den metod som Socialstyrelsen då rekommenderade för arbetslivsrehabilitering för personer med schizofreni och schizofreniliknande tillstånd, men som också setts ge god effekt när det gäller personer med annan psykisk ohälsa samt missbruksproblematik. Det ledde till att Arbete & integration fick i uppdrag av Loksam att under våren 2019 genomföra en förstudie. Förstudien bestod av en behovsinventering gällande målgruppen arbetslösa personer i Krokoms kommun i åldern 16-64 år med behov av arbetslivsrehabilitering. Även ohälsa och behov av sammansatt stöd från olika myndigheter och vårdinstanser var kriterier för målgruppen i studien. I förstudien ställdes frågor utifrån volym, samverkan, tillgänglighet, jämställdhet, kompetens, och insats; sett utifrån nuläge och i framtiden. Det framkom att det fanns ett tillräckligt stort underlag av individer i målgruppen för att genomföra en strukturerad samverkansinsats. Parterna i Loksam beslutade att ansöka om stöd från SamJamt för en insats med mål att förbättra samverkansstrukturen kring målgruppen samt utveckla ett långsiktigt kvalitativt stöd för densamma. Det beslutades att IPS-metoden skulle användas i arbetet med individen och att det initialt skulle sättas ihop en samordningsgrupp för att jobba med samverkan både på individnivå och strukturellt. Den nya insatsen fick namnet STA – Samverkan till arbete.

Innehåll

1	Måluppfyllelse.....	6
1.1	Övergripande mål för insatsen	6
1.2	Delmål.....	6
2	Deltagare (volym, stegförflyttning, resultat).....	9
3	Aktiviteter som genomförts(genomförande, tidsplan).....	10
3.1	Utbildning kompetenshöjande insatser för personal	10
3.2	Genomförande	11
3.3	Spridning och förankring	14
4	Metoder och förhållningssätt som använts	15
4.1.1	IPS-metoden.....	15
4.1.2	Programtrohetsmätning	15
4.1.3	BIP i praktiken	16
4.1.4	SKAPA.....	16
4.1.5	Länsgemensam modell STAR - samverkansteam för arbetslivsinriktad rehabilitering.....	17
4.1.6	Mötescirkeln.....	17
4.1.7	Cosmic Link.....	17
5	Samverkan	18
5.1	Personal i insatsen.....	18
6	Insatsens ekonomi	21
6.1	Risker	22
6.1.1	Personalomsättning	22
6.1.2	Coronapandemin	22
6.1.3	Avsaknad av fast kommunal budget	22
7	Reflektioner och eget lärande.....	24
7.1	Samverkan.....	24
7.2	Individarbete	25
7.3	Metodarbete.....	26
7.4	Slutord från samordnaren	28

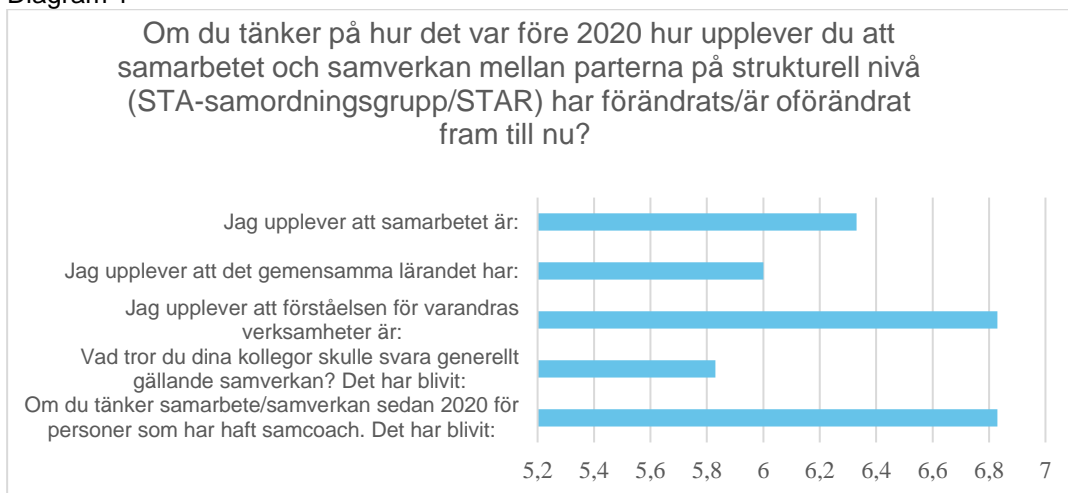
1 Måluppfyllelse

1.1 Övergripande mål för insatsen

Mål på strukturell nivå

”En förbättrad samverkansstruktur genom effektivare arbetsätt, ökat gemensamt lärande mellan parterna och större förståelse för varandras verksamheter.” Detta var tänkt att följas upp med enkäter i början och slutet av insatsen. Då samordnaren slutade efter några månader följt av en tids vakans innan en ny tillträdde så gjordes ingen enkät vid start. I dialog mellan den nya samordnaren och Samjамts dåvarande förbundsordförande bestämdes det att ingen enkätundersökning skulle behövas utifrån att extern följeutvärderare höll på att upphandlas samt att både NNS-enkäter och uppföljningsverktyget SUSAM skulle användas för alla insatser. Varken följeutvärderare eller SUSAM har kunnat redovisa När det gäller NNS-enkäterna så är det för litet underlag att redovisa personalens svar för specifik kommun. En enkät¹ har därför efter avslut skickats ut till representanterna i samordningsgruppen/STAR Krokomb. Resultatet visas i bilden nedan där 5 innebär ingen förändring alls och 10 stor förbättring.

Diagram 1

Svaren i enkäten tolkas som att det har blivit bättre, framför allt samverkan på individnivå. Samtidigt som det finns en uppfattning att kollegor som inte deltagit i samverkansteamet inte heller upplevt någon större förändring.

Mål på individnivå

”Att skapa ett långsiktigt kvalitativt stöd inom arbetslivsrehabilitering för målgruppen”. Inom 6 månader från att insatsen STA startade hade samcoacherna med flera gått IPS-utbildning och arbetet med att ge deltagarna individanpassat stöd utifrån metoden hade påbörjats. Det har sedan varit en fortgående process att utveckla metodarbetet. Under åren har samtliga arbetskonsulenter på Arbete & integration, oavsett vilket projekt/insats de jobbat i, utbildats i IPS eller Supported Education² för att alla i målgruppen ska få likvärdigt stöd.

1.2 Delmål

1. *Samma stöd ska erbjudas kvinnor respektive män inom målgruppen det vill säga minst 60/40 i könsfördelning av deltagare med samcoach.*

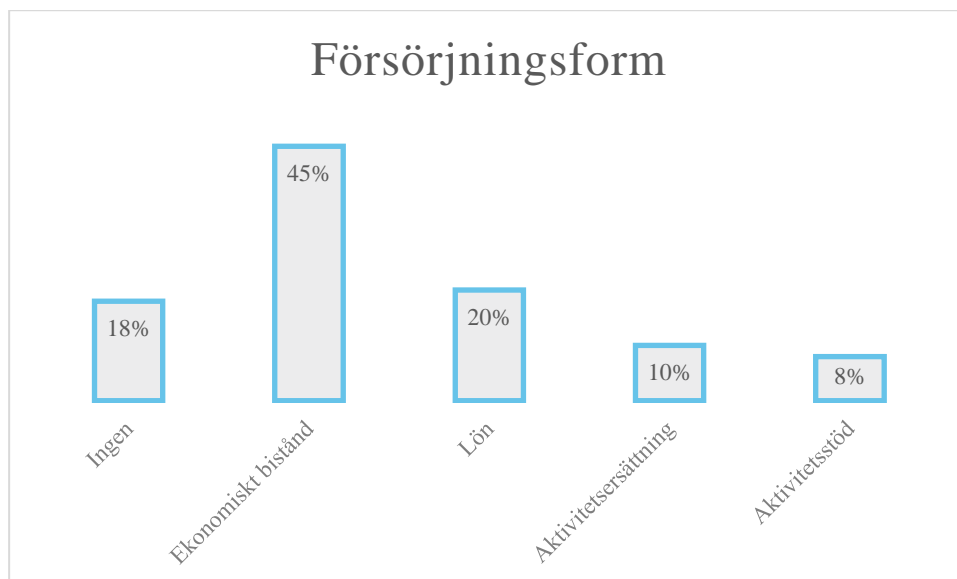
Totalt har 21 kvinnor (41 %) och 30 män (59 %) tagit del av insatsen samcoach.

¹ Enkätfrågorna finns i Bilaga 1

² Supported Education är liksom IPS en Supported Employment-baserad metod, men med fokus på studier i stället för arbete.

STA – SAMVERKAN TILL ARBETE

2. *Fördelningen av deltagare i insatsen utifrån försörjningsform ska vara cirka 20 % aktivitetsersättning, 40 % aktivitetsstöd/ a-kassa, 40 % försörjningsstöd vid inskrivning*

3. *Försörjningsstöd ska minska från i snitt 3,9 till 3,0 bidragsmånader*

Hösten 2024 ligger snittet på (inväntar rätt siffra från ekonomen)

4. *Totalt 60 individer ska under 5 årsperioden ha beviljats stöd av samcoach, men max 15 deltagare/ samcoach (beltid)*

Totalt har 51 individer haft stöd av samcoach. Antalet deltagare per samcoach har i perioder överstigit 15 vilket främst berott på personalomsättning. Det har hela tiden funnits en strävan att vara max 15.

5. *100 % av deltagarna med stöd av samcoach ska få en kartläggning och individuell handlingsplan*

Alla deltagare har blivit kartlagda och haft handlingsplaner, i vissa fall i modifierad form utifrån individens behov och förutsättningar.

6. *80 % av deltagarna med stöd av samcoach ska uppleva att de får rätt stöd för att närma sig reguljär arbetsmarknad eller studier.*

I den NNS-enkätundersökning³ som gjordes 2023⁴ svarade 87 % att de: *För det mesta eller Alltid får stöd "på ett sätt som är till stor nytta för dig?"* resterande 13 % svarade *Ofta*.

7. *Efter insats med samcoach ska 60 % nått ut i egen försörjning via arbete/ studier. (Inom projektet Öppen arena gick ca 20% ut i arbete.)*

51 deltagare har haft stöd av samcoach, av dessa är det 17 som har fortsatt behov av IPS-stöd och har kvar sin coach/arbetskonsulent på AME när STA upphört. Av de 34 vars IPS-stöd avslutats har 14 (41 %) gått till självförsörjning via arbete eller studier.

8. *Minst 90 % av deltagarna med stöd av samcoach ska uppnå arbetsförmåga på minst 25 %, 10 h/v*

Uppskattningsvis har ca 60% av totala antalet deltagare uppnått en arbetsförmåga på minst 10 h/v.

9. *Öka antalet kodade bland utlandsfödda hos Arbetsförmedlingen, idag 2,5 % av målgruppen.*

³ Se bilaga 2 Resultat från NNS-enkätundersökning 2023

⁴ I skrivande stund har resultatet från 2024 inte sammanställts ännu

STA – SAMVERKAN TILL ARBETE

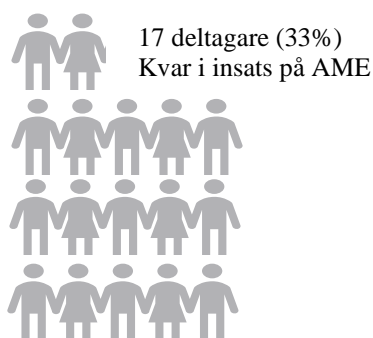
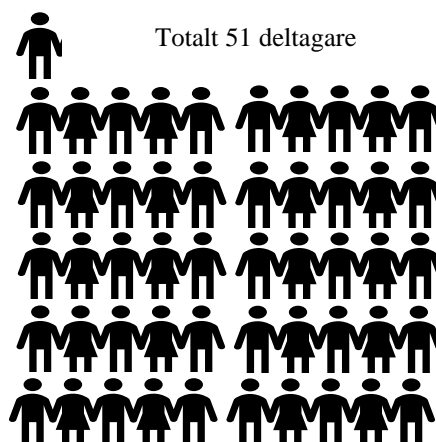
Ingen utlandsfödd deltagare har blivit kodad, endast 2 deltagare har varit födda i ett annat land och båda de har varit kodade innan inskrivning.

10. Personal hos parterna ska uppleva ökat samarbete och gemensamt lärande

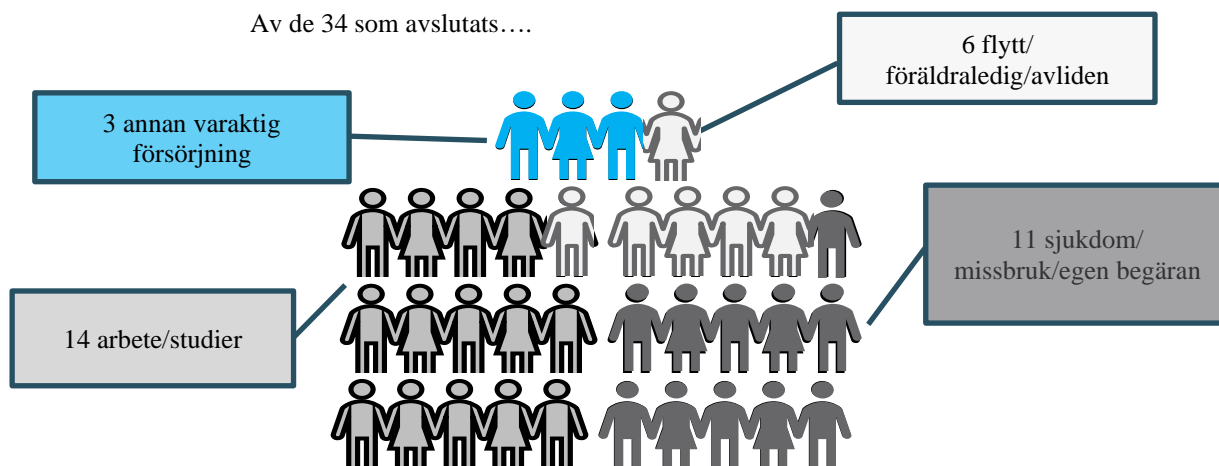
Som tidigare redovisats under övergripande mål har personalen hos parterna upplevt att samarbete och gemensamt lärande mellan parterna till viss del har ökat.

2 Deltagare (volym, stegförflyttning, resultat)

Under de fem år som insatsen pågått har totalt 51 personer beviljats individnära stöd av samcoach. Den yngsta var 20 vid inskrivning och den äldsta 63. De flesta har varit arbetslösa men 8 personer har haft en BEA-anställning inom kommunen. Samtliga har haft ett sammansatt stödbehov med kontakter hos minst två av samverkansparterna.

När STA avslutades 31 oktober 2024 så var det 17 deltagare, en tredjedel, som bedömdes ha ett fortsatt behov av individanpassat stöd till arbete. De flesta av de personerna har under åren gjort stegförflyttningar, exempelvis arbetstränat, studerat, eller till och med haft anställningar. Men av olika anledningar inte nått målet med en varaktig anställning på den reguljära arbetsmarknaden. Vissa har också efter lång väntan blivit utredda inom vården och fått diagnoser.

Vid avslut är det fem personer som är i studier och nio i arbete varav sex hos privata arbetsgivare och tre i offentlig verksamhet. Tre personer har ansökt om och fått beviljat aktivitetsersättning, varav två inte har klarat av att vara i någon aktivitet alls och en har beviljats daglig verksamhet. Fyra personer har flyttat från kommunen, en gått på föräldraledighet och en person har avlidit. Slutligen är det elva personer som av olika anledningar inte har uppnått någon mer varaktig förändring, personer som inte klarat av eller inte velat delta i insatsen.

3 Aktiviteter som genomförts

3.1 Utbildning kompetenshöjande insatser för personal

Under uppstartsfasen genomfördes i februari 2020 en fyradagars (3+1) IPS-grundutbildning på plats i Krokoms regi av Misa kompetens. Första dagen var en övergripande introduktion till IPS och övriga Supported employment-metoder och till den bjöds det in brett bland annat till övriga i Krokoms kommun och samarbetsparterna. Bland annat deltog flera representanter i samordningsgruppen, chefer inom IFO samt personal från hälsocentralen. Övriga 3 dagar som gav en mer fördjupad kunskap i IPS-metoden deltog samordnaren, samcoacherna, arbetshandledare och matchningskoordinatorer. Sedan dess har ytterligare fyra samcoacher gått IPS-grundutbildning, tre dagar, som då skett digitalt.

En samcoach hade redan genomgått MI-utbildning⁵ innan STA började och två av samcoacherna har sedan gått utbildningen digitalt under insatsens gång.

Under 2022 genomfördes seminarium och utbildningar inom progressionsverktyget SKAPA. Samcoacher, arbetshandledare, socialsekreterare på försörjningsstöd deltog.

Samordnaren och dennes närmsta chef deltog under 2023 i utbildningen *”BIP i praktiken för kunskapspersoner”*, anordnad av Växthusets forskningscenter. Chefen deltog vid uppstartsträff i Stockholm, digital handledning samt avslutsträff i Köpenhamn. Samordnaren deltog i ytterligare fyra tillfällen på plats i Stockholm.

Under året gjorde samordnaren en aktionslärandeuppgift där Krokoms valt att samordnaren skulle inleda ett kompetensutvecklingsarbete. Det skulle riktas i första hand till samcoacherna och övriga tre arbetskonsulenter på enheten. Det innehöll i första hand en introduktion till och sedan ett fortsatt övande i reflekterande team, arbete kring språkets betydelse med mera. Allt i syfte att på ett än bättre sätt arbeta med deltagarna, öka den egna tilltron, likväl som deltagares tilltro till sin egen förmåga, att komma ut i arbete.

Utöver ovanstående har personal i insatsen deltagit i gemensamma träffar och utbildningsdagar som Samjamnt anordnat; samverkansträffar för samordnare, Analys- & Kunskapsdag, Handläggforum, Samjamntdagen, webinarier på olika teman exempelvis *SIP som verktyg*, *SUS grundutbildning* och *Nyttan med en inkluderande arbetsmarknad*. Samcoacherna har också deltagit i olika forum för kunskapspåfyllnad och nätverkande om IPS-metoden bland annat anordnat av SFSE⁶.

Förutom rena utbildningstillfällen har samcoacherna även deltagit kontinuerligt i metodhandledning. I grundutbildningspaketet 2020 ingick handledning på distans en gång i månaden i tre månader. En erfaren IPS-handledare höll i handledningen som sedan sågs vara nödvändig för att samcoacherna skulle fortsätta utvecklas och arbeta enligt metoden med så hög kvalitet som möjligt. Handledningen skedde därefter ca 10 tillfällen per år fram till sommaren 2023 då Misa inte längre kunde tillhandahålla tjänsten. Det upphandlades en ny leverantör som efter några tillfällen konstaterades inte levererade som önskat. Vid den tidpunkten hade samordnaren näst intill avslutat utbildningen för

⁵ Motiverande samtal (motivational interviewing, MI) www.socialstyrelsen.se MI – en samtalsmetod som används inom IPS

⁶ Svenska Föreningen för Supported Employment (SFSE) verkar för att samla och sprida kunskaper om metoden Supported Employment, IPS och Supported Education. www.sfse.se

STA – SAMVERKAN TILL ARBETE

kunskapspersoner där en aktionslärandeuppgift varit att stötta samcoacherna och övriga arbetskonsulenter i att arbeta med ett mer reflekterande arbetssätt. Det bestämdes att samordnaren som kunskapsperson skulle fortsätta med detta arbete och väva in metoder såsom IPS, MI i övandet samt förmedla kunskap som levereras via Växthuset forskningscenter. Arbetet har sedan fortsatt och gör så även efter att STA avslutats.

3.2 Genomförande

2019	Oktober	Insatsen startar
		Arbetsgrupp tillsätts; 1 samordnare, 2 samcoacher
	December	Första mötet med samordningsgruppen
2020	Februari	IPS-utbildning 3 dgr
	Mars	Första deltagarna skrevs in
	Våren	Ingen kontakt arbetsgivare pga covid
	Höst	Digital föreläsning "Vad är avgörande för att utsatta individer ska komma in i arbetsgemenskapen?" Forskningsresultat från BIP-studien
2021		Info till arbetsgivare på hemsidan
		Restriktioner skärps för att efter några månader lätta igen
2022		Förankringsmöte, kick off, utbildning handläggare för progressionsmätning (SKAPA)
		Samordningsgruppens mötestid ändras från 2 till 3 h/månad
2023		STA delas upp i en individinsats och en samverkansinsats Samordningsgruppen övergår till att vara ett STAR-team
		Programtrohetsmätning IPS-metoden genomförs av extern bedömare STAR Krokomb skapar en utbudskarta av insatser
		Utbildningen BIP för kunskapspersoner startar.
2024		Arbetet i STA och STAR rullar på, fokus mer och mer på avslut av coachinsatsen
		Insatsen STA – Samverkan till arbete avslutas 30/9

2019

I oktober 2019 tillsattes en samordnare på 50 procent och en arbetsgrupp bildades bestående av en samordnare och två samcoacher på 100, respektive 50 procent. Dialog fördes med de olika parterna om vilka funktioner som skulle sitta med i samordningsgruppen och ett första möte med samordningsgruppen hölls i december

STA – SAMVERKAN TILL ARBETE

2019. Som första insats i länet hade STA med en rehabkoordinator från psykiatrien vilket kändes extra viktigt utifrån det när samarbete med psykiatriska team som är en del av IPS-metoden.

2020

Under första månaderna 2020 fördes diskussion kring rollfördelning i arbetsgruppen, där det visade sig att det fanns skilda åsikter inom IFO på vilket sätt medfinansieringen från de två enheterna skulle se ut. Enligt ansökan skulle medfinansieringen ske genom en heltidstjänst samcoach, fördelad lika mellan enheterna Arbete & integration och Vuxenenheten/försörjningsstöd. Det slutade med att den samcoach som jobbade på Vuxenenheten slutade i arbetsgruppen och det blev en vakans på 50 procent.

IPS-utbildningen i februari påbörjades arbetet med att titta på materialet från Misa, vad var relevant för STA och hur skulle det egna materialet se ut. Ett arbetsmaterial för det individanpassade stödet i STA skapades utifrån utbildningsmaterialet från MISA samt med vissa delar från FIA (förutsättningar inför arbete). Samcoacherna började träffa de första deltagarna i mars.

Arbetet med deltagarna hann knappt komma i gång innan effekterna av Coronapandemin började visa sig. Till en början var det största problemet kontakten med arbetsgivare. Det blev en stor begränsning då ingen ville ta emot besök, än mindre hade möjlighet att ta in personer på arbetsträning eller anställningar. Under en period pausades till och med all kontakt med arbetsgivare.

Det blev en knackig start i arbetet med insatsen med pandemin och allt det innebar samt att samordnaren hade slutat, liksom båda samcoacherna som var med från början och resursen samcoach minskat från 1,5 tjänst till 1,0.

Initialt var det bestämt att alla personer som skulle komma in i insatsen själv skulle ansöka, detta utifrån att metoden betonar vikten av individens egen vilja och motivation. Det ändrades dock efter bara några månader till att det både kunde ske genom en egenansökan och genom en aktualisering som fyllts i av handläggare och individ tillsammans.

2021

Under hösten 2021 genomförde Samjamt en satsning där Krokoms kommun och STA deltog. Det handlade om progressionsmätningssystemet SKAPA som utformats utifrån resultatet i BIP-forskningen. SKAPA står för Skattning Av Progression mot Arbete, och är ett sätt att mäta sin egen utveckling på väg mot att bli så anställningsbar som möjligt⁷.

Det genomfördes uppstartsmöte för chefer och implementeringsgrupp, Kick-off med ett brett deltagande av representanter för parterna, handläggare och politiker med flera. Avstämningssmöte med chefer och nyckelpersoner och slutligen en heldagsutbildning i progressionsmätning för handläggare, där både försörjningsstöds socialsekreterare och samcoacher deltog.

i samplanerandet kring individerna.

När samordningsgruppen brainstormade på temat vilken funktion och syfte gruppen ska ha var detta en del av vad som kom fram: Utgöra en "expertgrupp" Möjlighet att lyfta in ärenden avidentifierat Ska fler parter än nu ha möjlighet att

⁷ <https://sfhalland.se/insatser/metodutveckling/>

STA – SAMVERKAN TILL ARBETE

delta? ex biståndsenheten, Stöd och Service □ Genomgång för Samordningsgruppen "soc", "LSS" □ Beredningsgrupp för ärenden (som nu) □ Hitta en rutin för kontaktväg in till AF och uppföljning pågående ärenden □ Uppdatering kring AFs arbetsätt □ FK har stort behov av lågtröskelinsatser. många individer har behov av mer än AF/FK kan erbjuda □ Utveckla ett arbete som "lever" utanför gruppen. vad behövs för att bättra samverkan mellan parterna (även utanför samordningsgruppen) □ Samordningsgruppen uppmärksammar behov □ Hitta vägar där vi har individfokus. ex när är det läge för individ att skriva in sig på AF

2022

Under året peakade restriktionerna på grund av pandemin. Under några månader fick inga fysiska besök ske annat än då samtliga bar munskydd och en glasskärm fanns mellan samcoach och deltagare. Det var också året då restriktionerna släppte och första gången som samordnarna träffades fysiskt.

På initiativ från en socialsekreterare i Åre kommun och rehabsamordnare på regionen påbörjades en dialog om att samcoacherna skulle börja använda Cosmic Link, något som redan gjordes i Åre. Detta för att underlätta kommunikation mellan arbetsmarknadsenheten och regionen. Det var en process som tog flera år mycket på grund av tekniska detaljer som fördröjde arbetet men tills slut kom det igång och underlättar

Samordnargruppen påbörjade arbetet med den läns-gemensamma modellen som sedan blev STAR.

I december 2022 påbörjades den Programtrohetsmätning⁸ av IPS-metoden som styrgruppen beslutat om. (Se vidare i avsnitt om metodarbete.)

2023

Utifrån arbetet med den läns-gemensamma modellen och att det tidvis varit svårt att hålla fokus på två separata delar i insatsen delades den upp på initiativ av Samjamt. Från och med 2023 blev det en samcoachinsats och en samordnarinsats.

Från och med januari 2023 jobbade samverkansteamet enligt STAR – samverkansteam för arbetslivsinriktad rehabilitering.

Samordnare och enhetschef på arbetsmarknadsenheten deltog i utbildningen *BIP i praktiken – kurs för kunskapspersoner*. Vilket ledde till att samordnaren fick en roll som metodhandledare/kunskapsstödare på arbetsmarknadsenheten.

Samordnaren och biträdande enhetschef deltog i Samjamtdagen där de presenterade hur Krokombat jobbat med IPS-metoden och vilka erfarenheter som gjorts utifrån det.

2024

Arbetet löpte på i STAR-teamet. Samcoachinsatsen gick mot sitt slut och fokus låg på vad som skulle hända när insatsen tog slut. Projektmedel söktes och beviljades från ESF för en individinsats där stödet kommer att ges enligt IPS men i något minskad omfattning.

⁸ Görs som stöd för att bedöma hur väl en IPS-verksamhet följer metoden

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2022-6-7966.pdf>

STA – SAMVERKAN TILL ARBETE

I september bjöds samordnaren in till Samjamts styrelses planeringsdag för att göra en kort presentation av *Arbetet med IPS, samverkansteam och BIP i Krokoms kommun under de senaste 5 åren*.

Insatsen STA avslutades 30 september

3.3 Spridning och förankring

Information om STA har hela tiden funnits på Krokoms kommuns hemsida, med länk till broschyrer samt ansöknings/aktualiseringsblankett. Flera broschyrer har tagits fram tillsammans med kommunens kommunikationsenhet, i takt med att det skett smärre ändringar i upplägget. Kommunikationsenheten hjälpte också till att ta fram STAs egna logga.

Samordnare och eller samcoacher har haft träffar med psykosociala teamet på hälsocentralen vid två tillfällen och deltagit på en APT för hela enheten för att informera om arbetet och prata om hur samverkan kring individerna skulle kunna utvecklas.

Samordnaren träffade socialsekreterarna på försörjningsstöd under de första åren och de två senaste åren har regelbundna träffar skett en gång per månad där samordnare, samcoach, socialsekreterare och övriga medarbetare på Arbete & integration som har gemensamma ärenden med försörjningsstöd. Syftet har bland annat varit att ta upp ärenden inför samordnings-/STAR-träffar.

2021 påbörjades ett samarbete med kommunens näringslivsenhet för att få ut information till arbetsgivare om insatsen. En kort informationsfilm spelades in och förmedlades i sociala medier samt att information lades upp på hemsidan. Informationen handlade om vilka vinster som finns med att anställa eller ta in en person på arbetsträning som samtidigt har insats från samcoach som skulle vara ett stöd både för individen men också för arbetsgivaren.

Samverkande parter, medlemmar i samordningsgruppen, har erbjudits att boka in informationstillfällen med samordnare/samcoacher till respektive verksamheter för att sprida kunskap om STA och IPS. Varken Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan eller psykiatrin har bjudit in till detta.

Enhetschefen för Arbete och integration har under åren informerat såväl socialförvaltningens ledning som politikerna i socialnämnden om STA som pågående insats.

4 Metoder och förhållningssätt som använts

4.1.1 IPS-metoden

Initialt var det bara i STA som samcoacherna (arbetskonsulenter) arbetade enligt metoden. Med åren har sedan metoden implementerats på arbetsmarknadsenheten så tillvida att alla arbetskonsulenter, oavsett vilken insats de arbetar i, använder sig av IPS. Alla konsulenter har fått utbildning endera i IPS eller Supported Education-SEd som är en gren av metoden.

Åtta grundprinciper genomsyrar arbetssättet i IPS:

- Alla klienter som vill arbeta är välkomna, oavsett psykiatrisk diagnos, symtom, arbetslivserfarenheter eller missbruksproblem.
- Målet är ett konkurrensutsatt arbete på den öppna arbetsmarknaden.
- Arbetsökandet börjar så snart en klient har uttryckt en önskan om att arbeta.
- Arbetspecialisten jobbar systematiskt med att etablera kontakt med arbetsgivare och hitta arbetstillfällen.
- Klientens önskemål och intressen är utgångspunkt i planeringen och valet av lämpligt arbete.
- Insatsen är inte tidsbegränsad – arbetspecialisten fortsätter sitt arbete så länge klienten önskar stöd.
- Arbetsrehabiliteringen integreras i klientens övriga kliniska behandling och rehabilitering.
- Klienter får ekonomisk vägledning tidigt i insatsen och stöd till att vidta åtgärder.⁹

4.1.2 Programtrohetsmätning

För att få en bild av i hur stor utsträckning samcoacherna och övriga arbetskonsulenter på Arbetsmarknadsenheten följde metoden och för att identifiera inom vilka områden ett utvecklingsarbete behövdes gjordes en programtrohetsmätning.

Resultatet visade en totalpoäng på 68/125 där 74 är nedre gräns för att delvis räknas som IPS. Det var ett väntat resultat, då förutsättningar inte finns att till 100% uppfylla kriterierna, samt att införandet varit en pågående lärprocess. Det som var positivt var att insatsen fick högsta poäng (5) på flera kriterier, exempelvis coachernas roll och individuellt arbetssökande. De kriterier som inte ansågs uppfyllda (0p) var framför allt att:

- coachen ska finnas i ett psykiatriskt team
- coachen ska samverka med individens hela nätverk (professionellt men även privat)
- en stor del av coachens arbete ska bygga på arbetsgivarkontakter
- huvudsakligen ska fokus vara arbete på den reguljära arbetsmarknaden (i Krokoms ansågs för stor andel ligga på arbetsträningarenorna).

Utvärderaren lämnade en lista med förslag på förändringsarbete och planen var att:

- jobba för en utökad samverkan med psykosociala mottagningen på hälsocentralen
- bli mer proaktiva i att skapa bra relationer med arbetsgivare

⁹ <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/evidensbaserad-praktik/metodguiden/individanpassat-stod-till-arbete/>

- samcoacherna skulle fokusera mer på personer i individens nätverk involverades i processen i större utsträckning än tidigare

4.1.3 BIP i praktiken

Beskæftigelses Indikator Projektet (BIP) har undersökt vad det är som faktiskt gör att individer som är långtidsarbetslösa och som har en kombination av utmaningar, till exempel med anledning av ohälsa, funktionsnedsättning och missbruk, kommer i arbete. Det är den hittills mest omfattande vetenskapliga progressionsstudien av sitt slag, i Danmark såväl som internationellt.¹⁰

Medarbetarna i STA deltog i en digital föreläsning om forskningsresultatet redan hösten 2020, anordnad av Samjamt. Det upplevdes att forskningsresultatet i BIP bekräftade att den metod som användes var framgångsrik i arbetet med målgruppen. Arbetet i STA och även övriga individanpassade stödinsatser på enheten tog till sig kunskapen om indikatorer som är mer eller mindre avgörande inom arbetslivsinriktad rehabilitering. Till exempel hur viktig tilltron till individens jobbchanser är för att personer faktiskt ska komma ut i arbete. Eller vilken stor negativ effekt det har när en handläggare/jobcoach byts ut. Det senare ledde till att många deltagare som avslutades i en insats (läs: projektfinsiering) ändå fick behålla samma arbetskonsulent/coach. Det blev istället konsulenten som fick jobba i olika insatser för att undvika att deltagaren backade i sin rehabilitering. När samordnaren sedan gick utbildningen för kunskapspersoner påbörjades arbetet på enheten mot ett mer professionellt, reflekterande arbetssätt. Detta beskrivs som ”ett kontinuerligt kritiskt förhållningssätt där man tittar på sitt arbete utifrån, öppnar upp och tar in olika verkligheter och frågar sig själv: har jag verkligen förstått det på rätt sätt? Vad kan jag vara blind för? Vad tar jag för givet? Hur kan andra vinklar ge mig nya idéer och hjälpa mig vidare?”¹¹ Samordnaren började att jobba med gruppen arbetskonsulenter men det finns planer på att utvidga det arbetet kommande år.

4.1.4 SKAPA

Under 2022 utbildades samcoacherna i SKAPA, dialog- och progressionsmättningsverktyget som är utformat efter framgångsindikatorerna i BIP. Tanken var att kunna använda verktyget dels för att tillsammans med deltagaren identifiera vilka områden hen har ser behov att utvecklas i och att kunna ha en dialog kring vad det är som behövs för att hen ska skatta högre inom varje område. Samtidigt skulle resultatet samlas in och ge möjlighet att mäta deltagarnas progression både på individ och grupp nivå. SKAPA har främst använts som dialogverktyg, det har tagit tid att hitta ett bra system för insamlande av data och analys av denna.

¹⁰ Forskning - Væksthusets Kompetencecenter væksthusets-kompetencecenter.dk

¹¹ Leif Tøfting Kongsgaard ”Faglig refleksiv praksis. En undersøgelse af organisatorisk dilemmahåndtering og refleksivitet i velfærdsarbejdets frontlinje.”

4.1.5 Länsgemensam modell STAR - samverkansteam för arbetslivsinriktad rehabilitering

Under 2023 har arbetet med att införliva den länsgemensamma modellen med STAR-team sakta men säkert gått framåt. Då den tidigare arbetsgruppen hade ett annat fokus har det initialt varit svårt att ställa om och hitta bra rutiner. Svårigheterna har bland annat handlat om att särskilja personer som har beviljats stöd av samcoach från personer som beviljats STAR, vilket blir extra svårt då vissa individer får båda insatserna, men inte alla. Att börja tänka och undersöka vilka insatser som alla medverkande parter kan bistå med, inte bara samcoach, har varit en annan fråga där teamet varit tvungna att börja tänka nytt. Slutligen när det gäller samplaneringar (SIP/avstämningmöten/STAR-samplanering), kvarstår att klargöra rutiner om vem som ska sammankalla, var dokumentationen ska ske med mera.

4.1.6 Mötescirkeln

När samordnaren håller i STAR-flerpartsmöten används mötescirkeln som verktyg för att säkerställa att det blir en tydlig struktur, alla får säga sitt, det finns en tidsram och inte minst att individen i så stor utsträckning som möjligt ska känna att hen ”äger” mötet.

Trygga möten behöver struktur. Med hjälp av mötescirkeln får alla deltagare möjlighet att förbereda sig inför mötet och kan i förväg få förståelse för hur det går till. Att förbereda sig med hjälp av mötescirkeln underlättar deltagarnas förväntningar och gör det lättare att fokusera på det viktigaste som mötet ska handla om. Målet är att mötet ska bli hanterbart och meningsfullt för alla involverade.¹²

4.1.7 Cosmic Link

Cosmic Link är en modul i Cosmic som används av regionen och länets kommuner vid Samverkan vid utskrivning (SVU) och Samordnad individuell plan (SIP). Samcoacherna och till viss del samordnaren har börjat använda Link för kommunikation med vårdenheter som deltagare har pågående kontakter med för att enklare kunna ha en gemensam planering och uppföljning med individens behov och önskemål i centrum. Det har underlättat arbetet på många sätt.

¹² [Mötescirkel | Uppdrag Psykisk Hälsa \(uppdragpsy https://www.uppdragpsykhalsa.se/sip/sip-mote/motescirkel/kiskhalsa.se\)](https://www.uppdragpsykhalsa.se/sip/sip-mote/motescirkel/kiskhalsa.se)

5 Samverkan

I projektansökan skrevs det: *”Vi vill hitta en eller flera långsiktiga samverkansformer på strukturell- och individuell nivå likt ’en väg in’ där så många parter som möjligt kan vara med. En del i processen är att komma fram till vilka samordningsmöten som ska finnas, vilka som ska vara med och hur ofta. Vi tänker oss initialt en samordningsgrupp där varje verksamhet har en representant.”* När samordningsgruppen började träffas kom mycket av fokus att ligga på bedömningar av inkomna ansökningar/aktualiseringar om samcoach. Det var något som hängde med och när det någon gång lyftes upp att gruppen skulle kunna ha en annan funktion också så landade det oftast i att det var för kort om tid. Gruppen hade då två timmars mötestid i månaden. Våren 2022 ägnades ändå en del tid åt att fundera över detta och en mängd förslag och tankar kom fram. Från och med hösten 2022 beslutade styrgruppen att mötestiden skulle förlängas med 1 timme. Och det var ungefär samtidigt som Samjamt initierade ett arbete tillsammans med samordnargruppen om att ta fram en länsgemensam modell för samverkansarbetet. Det ledde till att samordningsgruppen från 2023 övergick till att bli ett STAR-team.

Styrgruppen har sammanträtt 4-5 gånger per år. Under pandemin endast digitala möten och därefter ofta hybridmöten. De senaste två åren har närvaron inte varit den bästa. Försäkringskassan har helt av sagt sig deltagande om de inte, liksom i STAR-teamet, får en kallelse utifrån att deras närvaro särskilt är påkallat. Hälsocentralens representant har endast deltagit ett fåtal gånger. Dåvarande IFO-chef slutade och chefen för Vuxenenheten som också är en del i styrgruppen klev in som tillförordnad och samtidigt hade kvar uppdraget som enhetschef. Vilket innebar att ingen av de två rollerna deltog under ett flertal möten. Det har varit flera möten där endast chef arbetsmarknadsenhet, chef Arbetsförmedlingen samt samordnaren har deltagit.

Samordningsgruppen/STAR-teamet har haft tre planeringsdagar, två halvdagar varav en tillsammans med styrgruppen (styrgruppens enda) och sedan en heldag i januari 2024.

Under STAR-teamets planeringsdag genomfördes en 4R-analys på deltagarna i STAR, detta på styrgruppens uppdrag. Det var styrgruppens vilja att 4R-analysen därefter skulle reflekteras kring och eventuell handlingsplan upprättas. Det har dock inte skett. Teamet har också tagit fram en utbudskarta över insatser som finns hos de fyra parterna som kan vara relevanta att erbjuda deltagarna. Styrgruppen har bestämt att utbudskartan ska ses som ett levande dokument som kontinuerligt ska följas upp och uppdateras efter behov samt att teamet alltid ska ha den i åtanke när ärenden lyfts. Det har också varit svårt att få till. Framst på grund av begränsad tid.

5.1 Personal i insatsen

Det har varit viss omsättning i gruppen inte minst bland samcoacherna. Bland övriga parter har representanten från psykiatrin funnits med hela tiden liksom representanten från Vuxenenheten, försörjningsstöd, som också initialt var med i arbetsgruppen som samcoach på 50 % och under en period agerade sammankallande i samordningsgruppen när det var en vakans på samordnare.

Arbetsförmedlingens representant byttes ut under två år utifrån att de ärenden som aktualiserades från Arbetsförmedlingen hörde till AF/FKs förstärkta samverkan och det gav mer i samverkan med en handläggare därifrån. I samband med omorganisering

STA – SAMVERKAN TILL ARBETE

hos Arbetsförmedlingen blev det åter ett byte och den representant som deltagit innan kom tillbaka till teamet. Orsaken till att medarbetare från Förstärkta samarbetet med Försäkringskassan slutade representera i STA är att ärenden som tillhör rehabsamverkan inte lyfts av Arbetsförmedlingen pga. ett förtydligande kring dubbelfinansiering av rehabiliterande insatser. Det innebär att en individ inte kan delta i både rehabsamverkan Af/FK och ett projekt som finansieras av ESF eller Samordningsförbund. Det är försäkringsutredare som ansvarar för att bedöma behov av och lyfta individer i arbetsgruppen för att möjliggöra stegförflyttningar innan individen kan bli redo för Arbetsförmedlingens insatser.

Generellt har det varit väldigt hög närvaro i samverkansteamet, det som sticker ut i negativ riktning är hälsocentralen och Försäkringskassan. Hälsocentralen hade en vakans på rehabkoordinator under flera månader, en terapeut i psm-teamet fanns som kontaktperson när det gällde information men ingen som deltog i teamet. Försäkringskassans representant var frånvarande under ett halvår på grund av hög arbetsbelastning, vid enstaka tillfälle deltog annan representant. En längre period fanns det sedan inget deltagande alls i något av länets team tills ett systemvinfördes med schema där olika representanter deltar varje månad, endast 1 timme och bara när det efterfrågats. Det som försvårat samverkan har varit att när representanter haft förhinder att delta har det i de allra flesta fall inte deltagit någon ersättare.

Tabell 1 Personal i insatsen

Samverkande part	Namn	Roll/funktion	Kommentar
Krokoms kommun, Arbete & integration	Sara Rolén	Samordnare	Oktober 2019-februari 2020
	Maria Fälldin	Samordnare Samcoach	Maj 2020- Mars 2020-mars 2023
	Lena Andersson	Samcoach	Oktober 2019-februari 2020
	Eleonor Sjöberg	Samcoach	Mars 2020-sep 2021
	Kristina Österlind	Samcoach	Maj 2021-
	Moa Bergendahl	Samcoach	Juni 2021-april 2022
	Stina Dahlin	Samcoach	Maj 2022-
	Sabina Jaktlund	Samcoach	April 2023-
	Catalina Moreno	Samordnare Samcoach	Januari 2024- September 2023-
Krokoms kommun, Vuxenheten	Therese Hedlund	Socialekreterare försörjningsstöd	Oktober 2019-
	<i>Även sammankallande i samordningsgruppen mars-april 2020</i>		
Region JH, psykiatri	Mona Edler Nilsson	Rehabkoordinator	December 2019-
Region JH, Krokoms hälsocentral	Maria Askaner Ottoson	Rehabkoordinator	Dec 2019- dec 2022
	Åsa Edrén Larsson	Rehabkoordinator	Mars 2023-
Arbetsförmedlingen	Linda Sundin	Arbetsförmedlare	Dec 2019-dec 2020 Jun 2022-
	Lena Karlsson	AF/FK-handläggare	Juni 2020-maj 2022

STA – SAMVERKAN TILL ARBETE

Försäkringskassan	Susanne Dalin	Försäkringsutredare	Fr.o.m mars 2020- januari 2022
	Handläggare enligt schema deltar under 1h av mötet om generella frågor till FK finns		September 2023

6 Insatsens ekonomi

Ekonomin för insatsen STA har hela tiden hållit sig inom budgeterade medel, emellertid har flera tilläggsansökningar gjorts under åren då framför allt behov av utbildning/handledning inte fanns med i den ursprungliga budgeten. Inför 2021 ansöktes och beviljades utökat anslag till metodhandledning, något som ingick under första året efter grundutbildningen och som ansågs avgörande för att kunna fortsätta arbetet med IPS-metoden på ett kvalitativt sätt. Under flera år ansöktes också om medel för att utbilda nyanställda samcoacher inom IPS och MI. Tilläggsansökningar gjordes också för programtrohetsmätning IPS samt utbildning för kunskapsperson, BIP i praktiken.

Översikt rekviderade medel

År	Tidsperiod	Summa i SEK	Ev kommentar
2019	Oktober-december	140 760	
2020	Januari-juni	290 290	
	Juli-december	355 711	
2021	Januari-juni	329 692	
	Juli-december	648 000	Här rekviderades av misstag summan för hela 2021 trots att hälften var utbetalt redan i augusti.
2022	Januari-juni	347 000	
	Juli-december	74 000	Här har kompenseras för den felaktiga utbetalningen 2021. Här hade också 64 500 kr beviljats extra för programtrohetsmätning IPS
2023	Januari-juni	249 551	Samordnare. Här hade också 61 000 kr beviljats för utbildningen BIP i praktiken för kunskapspersoner
		188 551	IPS-coach
	Juli-december	136 449	Samordnare,
		136 449	IPS-coach
2024	Januari-juni	143 500	Samordnare
		147 500	Samcoach
	Juli-september	101 500	Samordnare 245 000-143500
		97 500	Samcoach 245 000-147500
	Totalt	3 386 453	I projektansökan sökt för 3 040 000 kronor

6.1 Risker

6.1.1 Personalomsättning

Under insatstiden har sju nya samcoacher kommit in i insatsen. Som i alla team blir det en stor påverkan när medlemmar byts ut eller tillkommer, även om det kan vara positivt så tar det tid alltid tid och energi att lära känna varandra, hitta roller och lära sig samarbeta. Det har inte minst påverkat deltagarna när en del har fått byta samcoach mer än en gång vilket vi vet ofta leder till att individer backar i sin rehabilitering. Samtidigt har det påverkat arbetet i arbetsgruppen, det har tagit tid att skola in de nya i metod och arbetssätt. Det har ofta dröjt innan IPS-utbildning kunnat genomföras samt att teamprocessen börjat om på nytt varje gång. När personer börjat och slutat har det blivit ett tapp av kunskap och erfarenhet.

Även förändringar och frånvaro har påverkat samordnings- och styrgruppsarbetet. Ingen av grupperna har heller haft ersättare vid tillfällen när ordinarie inte har kunnat delta (undantag Försäkringskassan i enstaka fall). Detta har naturligtvis påverkat samverkansarbetet. Inte minst när en part, Försäkringskassan, knappt deltar alls. När en part är helt frånvarande från ett möte tappas den partens perspektiv helt. Samtidigt som den parten inte får möjlighet att ge sin bild, påverka eller ta del av information och diskussioner som förs. Begreppet fyrpartssamverkan faller helt.

6.1.2 Coronapandemin

Självklart innebar pandemin och dess restriktioner en stor risk som påverkade arbetet på alla plan under åren det pågick. Individarbetet blev haltande när det blev svårt för samcoacher och deltagare att träffas fysiskt. Arbetsgivare hade restriktioner, varslade anställda och hade svårt att få ihop verksamheten vilket ledde till att det blev näst intill omöjligt att matcha ut deltagare i arbete. Restriktionerna innebar också att de allra flesta möten skedde digitalt, i verksamheter där system för detta inte var så väl utbyggda och vardagen fylldes av strulande teknik; ljud som inte fungerade, deltagare kom inte in i möten. Vissa möten med samordningsgruppen kunde en part delta via högtalartelefon in i ett i övrigt digitalt möte. Möjligheten till god samverkan försämrades i hög grad. Digitala möten visade sig också svårt för målgruppen, många har inte förutsättningar rent tekniskt eller funktionsmässigt. Dessutom lever många i social isolering och att inte kunna träffa sin samcoach gjorde situationen än svårare.

6.1.3 Avsaknad av fast kommunal budget

Syftet med STA var att hitta fungerande samverkansformer och ett långsiktigt kvalitativt stöd för målgruppen i arbetslivsrehabilitering. En femårig insats i projektform med syfte att implementera det fungerande arbetssättet. Det är svårt att implementera när det inte finns medel i den egna budgeten. Nu har det satsat mycket resurser i form av tid och pengar och det har skett en stor kompetensökning framför allt bland arbetskonsulenterna men även andra professioner som fått ta del av SKAPA och resultatet från BIP-forskningen. Tack vare nya projektmedel, den här gången ESF - Europeiska socialfonden, kommer det individanpassade stödet enligt IPS fortsatt ges till personer i målgruppen, men inte i samma utsträckning. Dels är kravet på antal personer i insatsen högre vilket innebär att deltagarna inte kan få stödet i samma

STA – SAMVERKAN TILL ARBETE

omfattning, dessutom kommer de inte kunna ha kvar stödet när de får en anställning eller kommer ut i studier. Det är två viktiga delar i IPS-metoden som inte kommer kunna uppfyllas och med stor sannolikhet leder till sämre chanser för individen att bli självförsörjande.

7 Reflektioner och eget lärande

7.1 Samverkan

Resultat

Utifrån måluppfyllelsen kan det konstateras att målet har uppnåtts, det har skapats *”En förbättrad samverkansstruktur genom effektivare arbetsätt, ökat gemensamt lärande mellan parterna och större förståelse för varandras verksamheter.”* Enkätundersökningen var liten, med få respondenter, men i stort sett alla svar visade ändå att framsteg gjorts. Jämfört med innan STA/STAR, då hade mötet En väg in funnits i Krokom nästan 2 år men tagit slut i september 2019. I den samverkansformen fanns sjukvården inte alls och Försäkringskassan deltog endast vid enstaka tillfällen. Det var enbart ett möte för att lyfta gemensamma ärenden och perspektivet med gemensamt lärande fanns inte alls med. Ur det perspektivet har det nu, fem år senare, helt klart skett en förändring i rätt riktning. Samtidigt pekar enkätsvaren också i en riktning att det finns mycket kvar att utveckla.

Samordningsgrupp/STAR

Initialt skulle det bildas en samordningsgrupp i syfte att hitta ett väl fungerande samverkansforum för parterna. Samordningsgruppen skulle också gå igenom inkomna ansökningar/aktualiseringar om insatsen samcoach och gemensamt bestämma om det var den bästa insatsen för individen. Under de första åren blev fokus i stort sett bara på det senare vilket ledde till att gruppens kompetens inte utnyttjades tillfullo. Istället för att titta på individens situation, nuläge och förutsättningar och därifrån komma fram till lämplig insats/insatser hos alla parter, så utgick gruppen från samcoachinsatsen, om den passade eller inte. På det sättet lämnades ansvaret att titta på helheten helt över på samcoachen tillsammans med individen. När sedan STAR och den länsgemensamma modellen började användas var det som att vända på kakan, fokus på behov och vilka insatser som fanns, där samcoach var EN av insatserna som individen kunde få.

Samordnarens uppdrag och roll

Samordnarens uppdrag enligt ansökan var att i sin halvtidstjänst leda arbetsgruppen och samordningsgruppen. Kalla till och hålla i dessa gruppmöten och att vara länken mellan samordningsgrupp och styrgrupp. Uppdraget innefattade också att vara projektledare och ansvara för löpande uppföljning och utvärdering av insatsen. Det kan tyckas tydligt men har varit svårt att veta vad som egentligen förväntades. I början var det precis som i samordningsgruppen att det mesta fokuset hamnade på individinsatsen. Samordnaren jobbade också själv som samcoach på sin andra halvtid vilket bidrog till att det mesta fokuset låg där, på gott och ont. Samordnaren har haft stort stöd av de samordnarträffar som regelbundet ordnats av Samjamt där det också varit tydligt att andra samordnare upplevt uppdraget som odefinierat och att de burit det mesta av ansvaret för respektive insats. Samordningsförbundet har från sitt håll hänvisat till att det varit styrgruppernas ansvar att vara tydliga med vad de förväntat sig av samordnaren, medan känslan från samordnaren varit att styrgruppen förväntat sig mer riktlinjer från förbundet. Det har också varit en hel del omsättning på samordnare

i övriga insatser. Att på en halvtid¹³ administrera, leda, utvärdera och utveckla en insats på det sättet kanske inte är optimalt om målet är ett bra resultat på alla plan.

Försäkringskassans deltagande

Att Försäkringskassan mer och mer backat och inte deltagit på samma villkor som övriga parter varken i STAR-teamet eller de lokala styrgrupperna har varit ett uppenbart problem. Det är en fyrpartssamverkan där en part knappt är delaktig.

7.2 Individarbete

Resultat

Måluppfyllelsen har inte varit hundra procentig, vilket kan bero på flera orsaker. Till en början kanske vissa mål var orealistiska, som att snittet på månader med försörjningsstöd skulle minska, då det är många faktorer som kan påverka just den indikatorn. Att sedan antalet individer varit färre i insatsen än tänkt kan delvis bero på att det fanns en vakans på samcoach under drygt ett års tid och att det mesta under pandemin generellt stannade av. Viktigt att nämna ändå är att det under perioder varit lång väntetid på insatsen, men att alla som ansökt/aktualiserats ändå har fått stödet. Någon enstaka individ har i väntan på samcoach fått hjälp från annat håll.

Det kanske viktigast målet, hur många individer som kommer ut i egenförsörjning efter avslutad insats. Målet var satt till 60% och resultatet blev 41%, kanske var målet satt för högt, kanske fanns inte alla förutsättningar för fler att lyckas. Både IPS-metoden och BIP-forskningen visar tydligt vikten av parallella samordnade processer och här finns det mer att göra. Samverkan med psykiatrin till exempel, den stora merparten av deltagarna lever med någon typ av psykisk funktionsnedsättning, varav många är odiagnostiserade. Finns ingen diagnos får man ingen behandling, det kan också vara svårt att få en funktionsnedsättningskod hos Arbetsförmedlingen eller partiell sjukersättning om det är det som behövs. Om fler fått rätt behandling, rätt till rätt stöd och bättre förståelse för sin egen problematik skulle troligtvis fler också vara ute i arbete.

Ett mål som kom från arbetsförmedlingen var att öka andelen utlandsfödda som har en funktionsnedsättningskod. Detta utifrån att den målgruppen i mycket högre utsträckning inte haft diagnoser eller på annat sätt blivit kodade. När vi tittar igenom deltagarlistan visar det sig att väldigt få personer varit födda i ett annat land, endast två personer och dessa hade kod redan vid inskrivning. Frågan är varför det är så få? Utan att ha några exakta siffror så är det betydligt fler i den gruppen som har aktualiserats, men inte beviljats stödet. Det vill säga i gruppen med personer som ansökt/aktualiserats men som sedan inte beviljats stöd av samcoach så är andelen utlandsfödda höger än i gruppen som blivit beviljade. Frågan är varför det blivit så? Detta borde ha uppmärksammats under insatsens gång och analyserats av samordningsgrupp/STAR men det har inte gjorts.

När insatsen avslutades var det fem personer, två kvinnor och tre män, som alla varit med sedan våren 2020 som ännu inte blivit självförsörjande. Det är alltså tio procent som haft stöd av samcoach i över fyra år och inte kommit ut i egen försörjning. Alla fem har under åren gjort stegförflyttningar, exempelvis 12 månaders anställning på

¹³ Alltid varit 50% i STA men har varierat i de övriga insatserna utifrån storlek på kommun, om coachinsats ingått med mera.

arbetsträningsarena, ett års studier på gymnasienivå, upprepade praktikperioder på reguljär arbetsmarknad, med mera. Samtliga har någon typ av psykisk funktionsnedsättning. Alla fem har också haft insatser på arbetsmarknadsenheten, några under många år, innan de skrevs in i STA. De har också alla haft försörjningsstöd under större delen av tiden, undantag är sjukpenning, lön, a-kassa/aktivitetsstöd. Kanske kunde en bättre samverkan och stöd från vården, socialsekreterare samt arbetsförmedling och försäkringskassa där det varit aktuellt, kunnat ge ett bättre resultat?

7.3 Metodarbete

Att arbeta enligt IPS-metoden

Det har funnits fördelar på många plan, till att börja med har samcoacherna upplevt det som en trygghet att ha en vetenskapligt beprövad metod att jobba med. Det har varit en fast struktur att följa, olika verktyg som exempelvis jobbkartan för att nämna någon och det har varit lätt att hänvisa till metoden i mötet med deltagarna ”Enligt metoden så...”. Den kontinuerliga externa handledningen har varit ovärderlig och ett stort stöd i att hela tiden bli påmind och få stöd i vad metoden säger, det skulle annars ha varit lätt att ramla tillbaka i gamla hjulspår eller göra lite på måfå. Upplevelsen är också att deltagarna känt sig trygga med metoden. Att hela tiden utgå från individens önskemål och förutsättningar har varit uppskattat och märkbart en framgångsfaktor. Samtidigt har arbetsgruppen på senare tid insett att det fokuset ibland också blivit ett hinder, så tillvida att jobbsökandet blivit onödigt smalt. Både programtrohetsmätningen och kunskapspåfyllning från BIP, kombinerat med egna erfarenheter, har öppnat ögonen för vikten att presentera olika alternativ. Att i arbetsmarknadslära till deltagarna inkludera kunskap om olika typer av yrken och arbetsplatser. Det är inte lätt att veta om ett yrke/jobb passar mig när jag inte känner till yrket. Det har varit roligt, givande och utvecklande för samcoacherna men också tungt, inte minst att följa deltagaren under lång tid, i med och motgång. Det är långa processer och det som Växthusets kvalitativa forskning visat på, att personer i den här målgruppen alltid går fram och tillbaka i faser av framsteg, stagnation, tillbakagång och urspårning¹⁴ känns igen väl. Det är både tids och energikrävande och det är tydligt att begränsningen av antal deltagare per coach är nödvändig för att det ska bli ett framgångsrikt arbete med deltagarna och att coacherna ska orka med sitt arbete.

BIP i praktiken

När det inte längre fanns någon professionell IPS-handledning att tillgå och samordnaren tillika kunskapspersonen fick rollen som intern metodhandledare så blev fokus att jobba enligt Växthusets forskning kring ”Professionell reflexiv praktik”. Det betyder inte att IPS inte finns med, tvärtom, det vävs in i metodutvecklingen där teoretisk kunskapspåfyllnad blandas med praktiskt övande. Teoridelen kommer från Växthusets kunskapsnätverk där kunskapspersonen regelbundet deltar i workshops och seminarier, men också från exempelvis IPS och MI. När det gäller det praktiska övandet så sker det dels genom reflekterande team, dels genom rollspel och värderingsövningar. Det har varit ett uppskattat upplägg från samcoachernas sida och inte minst det praktiska övandet upplevs som mycket utvecklande. Vad som lärs ut i kunskapsnätverket är att *”En professionell, reflexiv praktik handlar om ett kontinuerligt kritiskt*

¹⁴ Referens forskning

förhållningssätt där man tittar på sitt arbete utifrån, öppnar upp och tar in olika verkligheter och frågar sig själv: har jag verkligen förstått det på rätt sätt? Vad kan jag vara blind för? Vad tar jag för givet? Hur kan andra vinklar ge mig nya idéer och hjälpa mig vidare?”¹⁵ Att utmanas i sina förutfattade meningar, sin egen förståelse och att tvinga sig själv att se problemen från andra synvinklar är svårt men väldigt nyttigt.

Tilltro till individens jobbchanser

Tilltron är enskilt avgörande när det gäller individens sannolikhet att komma ut i arbete enligt BIP-studien. Det gäller dels handläggarens tilltro men också individens egen tro på sina möjligheter till arbete. Tilltron kan påverkas av många olika faktorer, en av dessa som också går att påverka är narrativet det vill säga hur berättelsen eller beskrivningen ser ut. Till exempel vilka ord används när deltagare beskrivs,

Samcoacherna som utbildats i IPS-metoden har också beskrivit hur metoden och forskningen bakom har gett en ökad tilltro till individernas jobb möjligheter. Detta baserat på grundtanken med IPS, att alla människor med funktionsnedsättning kan arbeta på den öppna arbetsmarknaden om de bara hittar rätt arbete och rätt arbetsplats. Just narrativet har varit aktuellt i STA och övriga förbundsfinansierade insatser i länet när det gäller beskrivningen av dessa. Tidigt förordade förbundet att använda begreppet ”insats” istället för ”projekt”, kanske främst i syfte att trycka på att det handlade om något som på sikt skulle implementeras i den ordinarie verksamheten och inte något tillfälligt som skulle tas bort efter fem år. I STA anammades detta direkt och då framförallt efter tidigare erfarenhet av att jobba med deltagare som varit inskrivna i olika projekt. Det kunde ge känslan av att ”jag är med i ett projekt”, ”något på prov”, ”jag är en försökskanin, funkar inte det här projektet måste jag skrivas in i något annat”. Det var lätt hänt att perspektivet låg mer på att projektet skulle lyckas än att det var individen som skulle lyckas. Så när personer skulle skrivas in i STA var samcoacherna noga med att beskriva det som att deltagaren skulle få en insats via arbetsmarknadsenheten, stöd av en samcoach, vad det innebar enligt metoden och att arbetet byggde på deltagarens egna önskemål men också ett eget engagemang och aktivt deltagande. Ordet projekt användes aldrig.

¹⁵ Leif Tøfting Kongsgaard ”Faglig refleksiv praksis. En undersøgelse af organisatorisk dilemmahåndtering og refleksivitet i velfærdsarbejdets frontlinje.”

7.4 Slutord från samordnaren

Att vara samordnare för STA och de senaste åren STAR har varit spännande, svårt, utmanande, utvecklande, frustrerande, roligt och inte minst oerhört lärorikt. I den bästa av världar skulle samverkan mellan parterna flyta på av sig själv och individen i centrum skulle vara en självklarhet. Min uppfattning är att under åren med STA så har det tagits steg i rätt riktning, STAR-teamet är ett forum där flera av kommunens medborgare nu har större förutsättningar att få en bra samordnad planering jämfört med före 2020. Jag är också övertygad om att det individnära stödet som arbetskonsulenter (i STA benämnda samcoacher) kan ge medborgare i målgruppen, är betydligt mer framgångsrikt än tidigare. Samtidigt finns det fortfarande så mycket som skulle kunna utvecklas för att den arbetslivsinriktade rehabiliteringen ska leda till att ännu fler (och på kortare tid) får möjligt att bli självförsörjande.

Som alltid är resurser (eller brist på) något som begränsar möjligheterna. Om samordnarrollen skulle vara en heltidstjänst i stället för en halv, så tror jag att det skulle göra stor skillnad. För att göra ett bra jobb ska jag administrera statistik, skriva rapporter, göra 4R-analyser, kalla till möten, dokumentera, se till att utbudskartan uppdateras, ansvara för och hålla i planeringsdagar, göra spridningsaktiviteter delta i utbildningar och andra träffar och dessutom också hinna reflektera. När tiden begränsas måste något prioriteras bort, eller allt blir gjort men bara halvdant.

I skrivande stund finansieras samordnartjänster i alla länets kommuner, samordnarna är alla anställda på arbetsmarknadsenheter. Jag vet att vissa samordnare har sett sin roll som ”alla parter samordnare”, själv har jag hela tiden känt mig som representant för kommunen och att det är så övriga parter sett på mig och jag tror det skulle vara bättre om samordnaren kunde ha en mer ”opartisk” roll. Svårt att få till men i princip skulle samordnaren lika gärna kunna vara anställd hos någon annan part, eller av samordningsförbundet. Oavsett hur, men med mer resurser till samordnare och team så skulle vi troligtvis utveckla STAR till att kunna göra ännu större nytta för medborgarna. Något som också kan gå hand i hand med implementerandet av Nya socialtjänstlagen som *”syftar till att göra socialtjänsten mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad”*¹⁶ och även Nära vård som *”syftar till att patienter [...] ska känna sig delaktiga [...] Hälso- och sjukvården behöver i högre grad [...] bedrivas med utgångspunkt från patientens behov och förutsättningar.”*¹⁷

När det kommer till det individanpassade stödet till arbete kommer det som tidigare berättats fortsatt erbjudas på arbetsmarknadsenheten men nu genom annan projektfinansiering. Att det innebär en än mer avskalad variant på metoden och att det fortsatt inte är en implementering i den ordinarie verksamheten är ju också ett steg tillbaka i den utveckling som skett de senaste fem åren. Ett slöseri med resurser i form av kunskap och erfarenhet som jag önskar skulle tillvaratas på ett bättre sätt.

Min inledande beskrivning av hur jag upplevt rollen som samordnare de här fem åren är också anledningen till att jag med delade känslor nu lämnar uppdraget. Jag känner att jag i nuläget tappat mitt driv att fortsätta men har för den skull inte tappat tron på

¹⁶ www.socialstyrelsen.se/aktuellt/ny-socialtjanstlag-2025--forberedelser-och-forandringar

¹⁷ <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/god-och-nara-varld/god-och-nara-varld/om-god-och-nara-varld>

STA – SAMVERKAN TILL ARBETE

att samordningsteam och STAR är rätt väg att gå och att den nya samordnaren tillsammans med teamet kommer fortsätta göra ett bra jobb utifrån de förutsättningar som finns.

Tack

Tack till kollegorna i samordnargruppen och personalen på Samjamt

Bilaga 1

Frågor och svar på enkät om en förbättrad samverkansstruktur

Om du tänker på hur det var före 2020 hur upplever du att samarbetet och samverkan mellan parterna på strukturell nivå (STA-samordningsgrupp/STAR) har förändrats/är oförändrat fram till nu?

1. Jag upplever att samarbetet är:		
0=sämre, 10=bättre		
	Antal	%
0	0	0
1	0	0
2	0	0
3	0	0
4	0	0
5	0	0
6	1	25
7	3	75
8	0	0
9	0	0
10	0	0
Tot	4	100

2. Jag upplever att det gemensamma lärandet har:		
0=minskat, 10=ökat		
	Antal	%
0	0	0
1	0	0
2	0	0
3	0	0
4	0	0
5	1	25
6	0	0
7	3	75
8	0	0
9	0	0
10	0	0
Tot	4	100

3. Jag upplever att förståelsen för varandras verksamheter är:		
0=sämre, 10=bättre		
	Antal	%
0	0	0
1	0	0
2	0	0
3	0	0
4	0	0
5	0	0
6	1	25
7	2	50
8	0	0
9	1	25
10	0	0
Tot	4	100

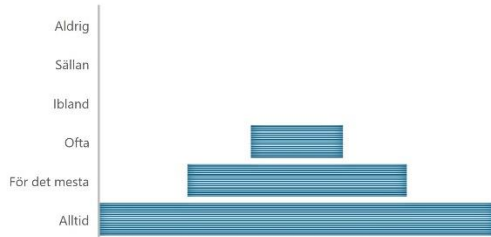
4. Vad tror du dina kollegor skulle svara generellt gällande samverkan? Det har blivit:		
0=sämre, 10=bättre		
	Antal	%
0	0	0
1	0	0
2	0	0
3	0	0
4	1	25
5	1	25
6	0	0
7	2	50
8	0	0
9	0	0
10	0	0
Total	4	100

5. Om du tänker samarbete/samverkan sedan 2020 på individnivå, för personer som har haft stöd via samcoach. Det har blivit:		
0=sämre, 10=bättre		
	Antal	%
0	0	0
1	0	0
2	0	0
3	0	0
4	0	0
5	0	0
6	1	25
7	0	0
8	0	0
9	3	75
10	0	0

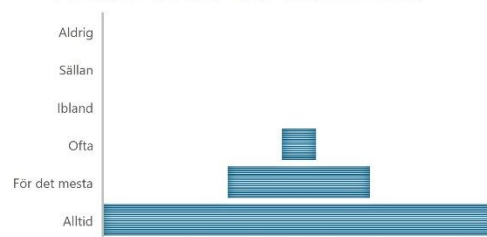
Bilaga 2

Frågor och svar NNS-enkät deltagare i STA under 2023

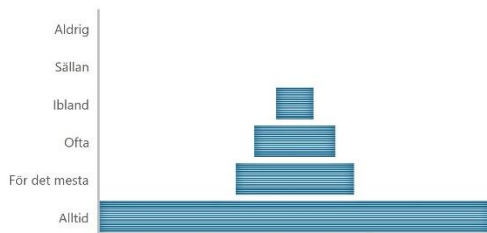
1. FÅR DU STÖD PÅ ETT SÄTT SOM ÄR TILL STOR NYTTA FÖR DIG?

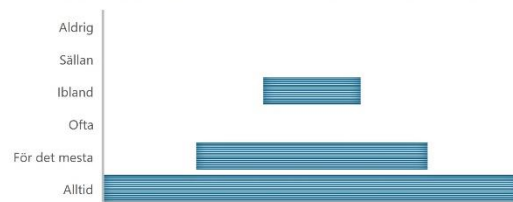
2. ÄR DU MED OCH BESTÄMMER VILKET STÖD DU SKALL FÅ?

3. FÅR STÖDET TA DEN TID DU BEHÖVER?

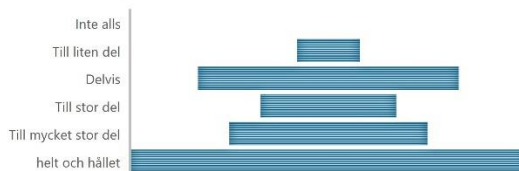
4. STÖDGER INSATSEN DIG I KONTAKTERNA MED MYNDIGHETERNA OCH VÅRDEN?

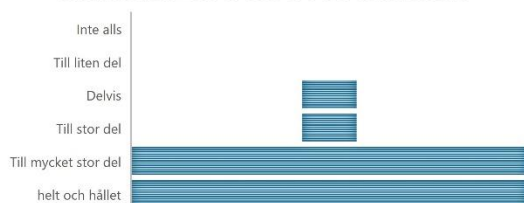
5. HAR DET STÖD DU FÅTT HJÄLPT DIG ATT UTVECKLA SÄTT ATT HANTERA DIN SITUATION?

6. KÄNNER DU DIG MER REDO ATT KUNNA ARBETA ELLER STUDERA JÄMFÖRT MED INNAN DU FICK KONTAKT MED OSS?

7. UPPLEVER DU ATT PERSONALEN TAR TILLVARA DINA ERFARENHETER, KUNSKAPER OCH SYNPUNKTER?

Bilaga 2

Frågor och svar NNS-enkät deltagare i STA under 2023

Fritextsvar - Öppna frågor

Vad är viktigt för dig för att kunna arbeta eller studera?

- Rätt stöd och stöttning när det kommer till att ta sig iväg. Gärna uppföljning i form av sms/mail/telefonsamtal.
- Att kunna återgå till arbete utan att bli utbränd igen.
- Att mina nedsättningar tas på allvar av myndigheter och arbetsgivare.
- Att få tillgång till anpassning och förståelse för mitt tillstånd. Att få det stöd & hjälp jag kan behöva.
- Hjälpen och tid
- Tydlighet, struktur och ärlighet
- Att det får ta den tid det tar. Att min arbetsgivare vet att jag behöver ta min tid och att dom stöttar mig i det.
- Jag studerar just nu
- Att arbeta
- Lugn och ro
- Egen takt

Hur gör stödet du får skillnad för dig?

- Uppstår det något problem eller oro för något på arbetsplatsen, så vet jag att min handläggare på STA finns där som ett bollplank.
- Mitt stöd har alltid funnits där och hjälpt mig hitta arbetsplatser som passar. Även funnits där om det inträffat olika problem.
- Man får peppning, förståelse, acceptans, stöttning. Man blir lotsad av en som vet.
- Jag har mer förståelse & kunskap om min förmåga och vad jag kan göra för att förbättra den och hur jag ska hantera den och när.
- Mycket stor skillnad
- Att jag slipper vara ensam att tänka ut lösningar och förbättringar.
- Jag hade aldrig lyckats ta mig ut och hitta en arbetsplats där jag trivs så bra som jag gör utan hjälpen jag har fått.
- Jag började studera efter att ha varit mycket motvillig till det med Tinns hjälp!
- Mycket. Får mer insyn på jobb.
- Tipsen och stödet man får, t ex att undra hur man mår och dom visar att dem finns där.
- No thanks

Vad kan göras annorlunda?

- Inget jag kan komma på
- Kommer inte på något just nu. Funkar hittills bra.
- Inget
- Tätare kontakter fortlöpande i lönebidragsprocessen.
- Inget. Jag är supernöjd med den hjälp jag fått.
- Inget
- Inget skulle jag säga att jag märker.
- Inget